

Posudek oponenta práce na bakalářskou práci Lucie Krajčovičové *Nezaměstnanost z hlediska vzdělání*

Bakalářská práce Lucie Krajčovičové není příliš vydařená po teoretické ani po empirické stránce. Autorce se nedaří držet dostatečně blízko u vlastního tématu práce a často se rozbíhá k dlouhým odbočkám. Práce má problém přehledně strukturovat nějaký souvislý argument. V empirické části práce se autorce nedaří přesvědčit čtenáře, že ví, co dělá, a její argumentace je celkově nedostatečná. Přidaná hodnota práce je velmi omezená, ne-li absentující.

Podrobnější hodnocení: V teoretické části by se autorka měla držet svého tématu, kterým je vztah vzdělání a nezaměstnanosti, a nikoli nejdřív zdlouhavě řešit samotnou nezaměstnanost, pak vzdělání a pak všechno teprve dávat dohromady. Zdlouhavé povídání o věcech, které jednak nejsou přímo relevantní, jednak často nejsou moc zajímavé a už vůbec ne objektivní (dozvíme se z autorčiných zdrojů například, že práce významně zasahuje do života každého člověka (s. 4), nebo že nezaměstnaný člověk je v horší finanční situaci, než ten zaměstnaný (s. 8)), naznačuje, že autorka nemá moc jasno, co by vlastně chtěla čtenáři předat. Místo banalit je skutečně třeba se věnovat systematické analýze, která by podložila empirickou část práce – v tomto ohledu je na překážku, že autorka čerpá převážnou měrou z české literatury a tím pádem se *de facto* odřízla od aktuálních vědeckých diskusí.

K jádru věci se dostáváme až někde kolem s. 20 textu, ale nikoli nadlouho. Autorka trošku nakousne, proč je vzdělání hodnotné na trhu práce, což je pro její text dle mého mínění klíčová otázka, která však naprosto není systematicky řešena. Místo aby se jí autorka zabývala, po dvou odstavcích odběhne někam k sociální nerovnosti ve vzdělání, Bernsteinovým jazykovým kódům a pak zase dlouze řeší postavení absolventů. Při tom všem není vůbec jasné, jak to spolu vlastně všechno souvisí, co je hlavní myšlenka práce a jakým způsobem se k ní všechny nesourodé zlomky informací vážou. Ani zařazení kapitoly 2.4 nedává čtenáři valný smysl, dokud později nezjistí, že souvisí s kontrolními proměnnými v empirické části. I ona tak přispívá k celkovému dojmu zmatenosti práce a kvalita její argumentace není vždy vysoká. Kupříkladu v kapitole 2.4.1 by autorce mělo být jasné, že znevýhodnění žen na trhu práce se nedá zjišťovat názorovým dotazníčkem, a měla by si vyhledat nějakou skutečnou empirickou literaturu k tématu.

Empirická část je obecně málo srozumitelná, což se týká i hypotéz. U těch jednak není jasné, proč jsou formulovány tak, jak jsou, jednak čtenář často tápe po jejich smyslu. Už v základu: vzhledem k tomu, že je všeobecně známým faktem, že vysokoškoláci mají menší míru nezaměstnanosti než jiné skupiny, proč to autorka vlastně chce testovat? Výpisky z Hendla a Řehákové v kap. 3.4 čtenáři

k pochopení použité metody nijak nápomocné nejsou a práce by byla lepší bez ní. Autorce se bohužel obecně nedaří vyvolat dojem, že zvolené metodě, nebo výsledkům vlastní statistické analýzy rozumí. Místo grafů a tabulek, které potřebují celou stránku na to, aby čtenáři ozřejmily, že 49,9 % respondentů byli muži a zbytek ženy (s. 37), by bylo radno věnovat prostor spíše detailnějšímu popisu použitých modelů, interpretaci a diskusi výsledků statistické analýzy. To málo, co je z interpretace výsledků přítomno, je mnohdy špatně.

Na provedené statistické analýze v autorčině podání nerozumím různým věcem:

- Proč je odpověď na otázku „Byl jste někdy nezaměstnaný déle než 6 měsíců?“, která podle všeho představuje vysvětlovanou proměnnou zcela neproblematicky interpretována jako „nezaměstnanost“ (s. 41, 42, 43) nebo dokonce „šance najít zaměstnání“ (s. 44). Mohla by autorka diskutovat svůj postup?
- Proč chybí intervaly spolehlivosti?
- Proč autorka zařazuje zvlášť proměnnou žena a proměnnou muž? A proč se stejného „postupu“ dopouští i u všech ostatních kategoriálních vysvětlujících proměnných?

Práce je dle mého názoru na hranici obhajitelnosti. Navrhuji hodnotit ji v rozmezí známek tři až čtyři v závislosti na tom, jak se autorce podaří u obhajoby osvětlit své postupy a výsledky.

V Praze 20. 8. 2016

Petr Špecián, Ph.D.